

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, İstanbul'un merkez ilçesi olan Sultangazi'de matematik öğretmenlerinin algıladıkları okul iklimi ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın evreni, 2017–2018 eğitim-öğretim yılında Sultangazi ilçesinde görev yapan özel ve devlet eğitim kurumlarındaki ortaokul ve lise matematik öğretmenlerini oluşturmaktadır. Evrende 63 okuldan toplam 264 ölçek değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlerin sosyo-demografik durumları ile mesleki bilgilerini içeren bir “Bilgi Formu”, ‘‘ Örgütsel iklim Ölçeği’’ ve “Maslach Tükenmişlik Envanteri-Eğitimci Formu’’ kullanılmıştır.

Araştırmada verilerin analizinde nicel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Kişisel bilgilerin analizi için yüzde ve frekans değerleri kullanılmıştır. Ayrıca matematik öğretmenlerinin okul iklimi ile tükenmişlik düzeylerine ilişkin görüşleri betimsel istatistikler, aritmetik ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Okul iklimi ve matematik öğretmenlerinin tükenmişliğine ilişkin görüşlerin cinsiyet, medeni durumu, okul türü, öğrenim düzeyi, eğitim kademesi, okul kademesi ve kadro durumu göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi için t-testi; yaş, okuldaki hizmet yılı ve gelir durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi için de tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile scheffé testi kullanılmıştır. Okullarda, okul ikliminin öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerini anlamlı bir şekilde yordayıp yordamadığını belirlemek için çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan matematik öğretmenlerine göre okul müdürleri daha çok destekleyici müdür davranışını ve daha az kısıtlayıcı müdür davranışını sergilemektedir. Okuldaki öğretmenler ise daha fazla işbirlikçi öğretmen davranışını ve daha az

umursamaz öğretmen davranışını sergilemektedir. Regresyon sonucunda ortaya çıkan ilişkiye göre destekleyici müdür davranışı arttıkça matematik öğretmenlerinin duygusal tükenmeleri azalmakta, kişisel başarıları artmaktadır. Okuldaki öğretmenlerin işbirlikçi öğretmen davranışı arttıkça matematik öğretmenlerinin duygusal tükenmeleri ve duyarsızlaşmaları azalmaktadır. Okuldaki öğretmenlerin işbirlikçi öğretmen davranışı arttıkça matematik öğretmenlerinin kişisel başarıları artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretmenleri, okul iklimi, tükenmişlik, eğitim.

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the relationship between school climate and burnout levels that mathematics teachers perceive in Sultangazi, the central district of Istanbul. The universe of the research constitutes secondary and high school mathematics teachers in private and state educational institutions working in Sultangazi province in 2017-2018 academic year. A total of 264 scales were taken from 63 schools in the evaluation. An "Information Form", "Organizational Climate Scale" and "Maslach Burnout Inventory-Educator Form" were used as data collection tools in the research, including socio-demographic situations and occupational information of teachers.

In the analysis of the data, quantitative research method was used. Percentage and frequency values are used for the analysis of personal data. Also, descriptive statistics, arithmetic mean, and standard deviation were used for the opinions of mathematics teachers about school climate and burnout levels. To determine whether the views of school climate and mathematics teachers' perceptions differ according to gender, marital status, school type, level of education, education level, school level and cadre status T-test was used. To determine whether they differ according to age, years of service in the school and income situation one-way analysis of variance (ANOVA) and the scheffé tests were used for post-hoc analysis. In schools, multiple regression analysis was used to determine whether the school climate predicts the teachers' burnout levels significantly. According to the mathematics teachers who participated in the research, the school principals show more supportive manager behavior and less restrictive manager behavior. Teachers in the school exhibit more collaborative teacher behavior and less indifferent teacher behavior. According to the relationship that arises as a result of the regression, as

the supportive behavior of manager increases the emotional exhaustion of the mathematics teachers decreases and the personal achievements of them increase. As teachers' collaborative behavior in schools increases, the emotional exhaustion and depersonalization of mathematics teachers decreases. As the collaborative teacher behavior of the teachers in the school increases, the personal achievement of the mathematics teachers increases.

Key Words: Mathematics teachers, school climate, burnout, education.